Om europeiska vandrande pinnar

Brock, P. 1991. *Stick-insects of Britain, Europe and the Mediterranean*. Fitzgerald Publishing (London, UK). 50 sidor, 1 färgplansch, ca. 55 svartvita illustrationer, 7 kartor. Format 31×21 cm (liggande A4). Spiralbunden, ISBN 09510983, pris 15 GBP.

Vandrande pinnar (ordningen Phasmida) förknippas oftast med den vanliga *Carausius morosus* från Indien, som många av oss har haft som barn. Totalt finns ca. 2500 arter. I södra Europa och angränsande länder utmed Medelhavets kuster finns 14 arter. Dessa är långsmala och omkring en decimeter långa, tillhörande släktena *Bacillus, Clonopsis, Leptynia* och *Ramulus*. Tre arter från Nya Zeeland av släktena *Acanthoxyla* och *Clitarchus* kom av misstag till England i början av seklet i tron att äggen var växtfrön och har sedan naturaliserats där. Ordningens systematik är föråldrad, den senaste monografin är från början av seklet. Således är det av stort intresse att se Paul Brocks bok.

Inledningsvis ges en allmän morfologisk beskrivning av de vuxna djuren där taxonomiskt viktiga karaktärer redovisas såsom t ex honans subgenitalplatta. Ägget som också är en taxonomiskt viktig karaktär för denna ordning beskrivs i detalj för samtliga arter. Därefter följer en kort generell beskrivning om hur man håller dessa djur i fångenskap. En allmän vägledning ges till hur man finner lämpliga biotoper och i vilken specifik vegetation samt när på året man sedan kan börja leta efter dessa insekter. Efter en bestämningstabell över släktena, tar bokens huvuddel över med mycket detaljerade beskrivningar av de olika arterna och deras liv. Artbeskrivningarna innehåller uppgifter såsom morfologisk beskrivning av adulter och ägg, typlokal, geografisk utbredning (med karta och uppgifter om fyndlokaler), karyotypen då den är känd, livscykel med biologiska uppgifter om nymfstadierna, biotopen (med en schematisk skiss över landskap och värdväxt) samt förklaring av det latinska namnet. I ett kort stycke behandlas de parasitoider som drabbar de vandrande pinnarna. En liten ordlista finns över de vetenskapliga termerna för dem som inte är insatta i ämnet. Litteraturförteckningen innehåller ett 100-tal arbeten. Adresser lämnas till föreningar som sysslar med dessa djur.

Bokens layout ger dessvärre inte alls rättvisa åt innehållet. Formatet liggande A4 med två textspalter per sida, till synes fotosatt datautskrift, avsaknad av bildnummer, ger boken ett tråkigt kompendieliknande utseende. Måhända har detta varit nödvändigt av kostnadsskäl. Boken är viktig då den för första gången ordentligt sammanfattar alla arter och deras biologi inom detta faunaområde. Vad som tidigare fanns var: Harz, K. & Kaltenbach, A., 1976, *Die Orthopteren Europas*, Band III (Junk, Haag) till det facila priset av 140 NFL! Således för den som skall resa söderut i Europa och redan är intresserad av eller vill titta närmare på dessa insekter är boken ett utmärkt hjälpmedel. Dock är priset för högt med tanke på teknisk kvalitet. Låt oss hoppas att vi får se flera faunistiska verk över denna ordning i väntan på den slutliga världsmonografin.

Ulf Carlberg